

Vergaderjaar 2020–2021

35 723

Wijziging van de begrotingsstaat van het Ministerie van Economische Zaken en Klimaat (XIII) voor het jaar 2021 (Derde incidentele suppletoire begroting inzake uitbreiding economisch steun- en herstelpakket)

Nr. 2

MEMORIE VAN TOELICHTING

A ARTIKELGEWIJZE TOELICHTING BIJ HET WETSVOORSTEL

Wetsartikelen 1

De begrotingsstaten die onderdeel zijn van de Rijksbegroting, worden op grond van artikel 2.3, eerste lid, van de Comptabiliteitswet 2016 elk afzonderlijk bij wet vastgesteld en derhalve ook gewijzigd. Het onderhavige wetsvoorstel strekt ertoe om voor het jaar 2021 wijzigingen aan te brengen in de departementale begrotingsstaat van het Ministerie van Economische Zaken en Klimaat.

Normaliter wordt nieuw beleid in uitvoering genomen nadat de Staten-Generaal de begrotingswet heeft geautoriseerd. Aangezien uitvoering van de spoedeisende maatregelen die in deze derde incidentele suppletoire begroting zijn opgenomen in het belang van het Rijk zijn, niet kan wachten tot formele autorisatie van beide Kamers der Staten-Generaal, zal het kabinet de uitvoering van de maatregelen starten. Hiermee wordt gehandeld conform lid 2 van artikel 2.27 van de Comptabiliteitswet 2016. Voor de indiening van deze derde incidentele suppletoire begroting is uw Kamer vooraf geïnformeerd via een drietal brieven:

- Kamerbrief Uitbreiding economisch steun- en herstelpakket van 21 januari 2021;
- Kamerbrief Steun- en herstelpakket van 28 augustus 2020;
- Kamerbrief Noodpakket banen en economie van 17 maart 2020.

Daarnaast zijn de relevante moties die door de Tweede Kamer op 2 februari 2021 zijn aangenomen in deze begroting verwerkt.

De in de begrotingsstaat opgenomen begrotingsartikelen worden in onderdeel B van deze memorie van toelichting toegelicht.

De Minister van Economische Zaken en Klimaat,
B. van 't Wout

B ARTIKELGEWIJZE TOELICHTING BIJ DE BEGROTINGSARTIKELN

1. Leeswijzer

Ondergrenzen toelichtingen

Voor wat betreft het toelichten van significante verschillen in de uitgaven, ontvangsten en verplichtingen zijn de ondergrenzen gehanteerd zoals opgenomen in de onderstaande tabel.

Omvang begrotingsartikel (stand ontwerpbegroting) in € miljoen	Beleidsmatige mutaties (ondergrens in € miljoen)	Technische mutaties (ondergrens in € miljoen)
< 50	1	2
=> 50 en < 200	2	4
=> 200 < 1.000	5	10
=> 1.000	10	20

In sommige gevallen, waar politiek relevant, worden ook posten toegelicht beneden deze ondergrenzen.

2. Beleidsartikelen

2.1 Beleidsartikel 2 Bedrijvenbeleid: innovatie en ondernemerschap voor duurzame welvaartsgroei

Tabel 1 Budgettaire gevolgen van beleid derde incidentele suppletoire begroting (ISB) (bedragen x € 1.000)

	Stand ontwerpbegroting 2021 incl. NvW, amendementen en ISB's ¹	Mutaties 3 ^e ISB	Stand 3 ^e ISB	Mutatie 2022	Mutatie 2023	Mutatie 2024	Mutatie 2025
VERPLICHTINGEN	7.612.899	4.050.100	11.662.999	0	0	0	0
<i>Waarvan garantieverplichtingen</i>	4.335.000		4.335.000				
<i>Waarvan overige verplichtingen</i>	3.277.899	4.050.100	7.327.999				
UITGAVEN	3.534.496	4.049.600	7.584.096	0	0	0	0
<i>Waarvan juridisch verplicht</i>	39%		21%				
Subsidies (regelingen)	2.214.335	4.049.600	6.263.935	0	0	0	0
MKB-							
Innovatiestimulering							
Topsectoren (MIT)	41.217		41.217				
Eurostars	18.000		18.000				
Bevorderen Ondernemerschap	16.590		16.590				
Cofinanciering EFRO, inclusief INTERREG	25.590		25.590				
Bijdrage aan ROM's	7.330		7.330				
Verduurzaming industrie	36.264		36.264				
Startup-beleid	18.300		18.300				
Urgendamaatregelen industrie	59.500		59.500				
Invest-NL	10.582		10.582				
Noodloket (TOGS)	0	1.600	1.600				
Qredits	0	70.000	70.000				
Tegemoetkoming vaste lasten	1.937.000	3.790.000	5.727.000				

	Stand ontwerpbe- grotting 2021 incl. NvW, amende- menten en ISB's ¹	Mutaties 3 ^e ISB	Stand 3 ^e ISB	Mutatie 2022	Mutatie 2023	Mutatie 2024	Mutatie 2025
Tegemoetkoming vaste lasten Caribisch Nederland	6.000	8.000	14.000				
Tegemoetkoming Starters	0	180.000	180.000				
Omscholing naar tekortsectoren	37.500		37.500				
Overige subsidies	462		462				
Leningen	160.000	0	160.000	0	0	0	0
Bedrijfssteun	160.000		160.000				
Garanties	307.740	0	307.740	0	0	0	0
BMKB	37.523		37.523				
GroEIFaciliteit	8.472		8.472				
Garantie Ondernemingsfinanciering (GO)	11.745		11.745				
Garantie Ondernemingsfinanciering (Corona)	250.000		250.000				
Opdrachten	10.998	0	10.998	0	0	0	0
Onderzoek en opdrachten	3.766		3.766				
Caribisch Nederland	1.296		1.296				
Regeldruk	2.271		2.271				
Regiekosten regionale functie	665		665				
Small Business Innovation Research	3.000		3.000				
Bijdrage aan agentschappen	110.599	0	110.599	0	0	0	0
Bijdrage RVO.nl	110.068		110.068				
Bijdrage Agentschap Telecom	531		531				
Bijdrage aan ZBO's/RWT's	326.810	0	326.810	0	0	0	0
Bijdrage aan TNO	177.836		177.836				
Kamer van Koophandel	123.498		123.498				
Bijdrage aan NWO-TTW	25.476		25.476				
Bijdrage aan (inter)nationale organisaties	402.864	0	402.864	0	0	0	0
Internationaal Innoveren	51.986		51.986				
PPS-toeslag (voorheen TKI-toeslag)	166.411		166.411				
TO2 (Deltares, MARIN en NLR)	59.682		59.682				
Topsectoren overig	15.793		15.793				
Ruimtevaart (ESA)	72.104		72.104				
Bijdrage NBTC	9.239		9.239				
Bijdragen organisaties Economische ontwikkeling en technologie	5.649		5.649				
EU-cofinanciering JTF	10.000		10.000				
12.000	12.000		12.000				
Storting begrotingsreserve	1.150	0	1.150	0	0	0	0
Storting reserve BMKB	1.150		1.150				
ONTVANGSTEN	153.738	0	153.738	0	0	0	0
BMKB	33.000		33.000				
GroEIFaciliteit	8.000		8.000				
Garantie Ondernemingsfinanciering (GO)	13.000		13.000				

	Stand ontwerpbe- groting 2021 incl. NvW, amende- menten en ISB's ¹	Mutaties 3 ^e ISB	Stand 3 ^e ISB	Mutatie 2022	Mutatie 2023	Mutatie 2024	Mutatie 2025
Luchtvaartkrediet- regeling	5.912		5.912				
Rijksoctrooiwet	37.887		37.887				
Eurostars	5.094		5.094				
F-35	8.000		8.000				
Bedrijfssteun	40.000		40.000				
Diverse ontvangsten	2.845		2.845				

¹ Kamerstuk 35 677, nr. 1 en 2 en Kamerstuk 35 685, nr. 1 en 2.

Toelichting

In deze incidentele suppletore begroting wordt het parlement om autorisatie verzocht voor het aangaan van verplichtingen en doen van uitgaven zoals vermeld in de Kamerbrief Uitbreiding economisch steun- en herstellpakket van 21 januari 2021, Kamerbrief Steun- en herstellpakket van 28 augustus 2020 wat betreft de leningsfaciliteit garantiefondsen reissector en Kamerbrief Noodpakket banen en economie van 17 maart 2020 met betrekking tot Noodloket (TOGS). Daarnaast zijn de relevante moties die door de Tweede Kamer op 2 februari 2021 zijn aangenomen in deze begroting verwerkt.

Verplichtingen

Leningsfaciliteit garantiefondsen reissector

In 2020 heeft EZK voor € 156,5 mln aan leningsovereenkomsten getekend, met de fondsen SGR (€ 150 mln), GGTO (€ 4 mln) en VZR (€ 2,5 mln). Van de beschikbare verplichtingenruimte van € 160 mln resteerde in 2020 € 3,5 mln. Van dit verplichtingenbudget wordt in 2021 € 0,5 mln toegevoegd aan de begroting van EZK, ten behoeve van de leningsovereenkomst met een enkel andere garantiefonds.

Verplichtingen en uitgaven

Subsidies

Noodloket (TOGS)

Ten behoeve van laatste betalingen voor de regeling TOGS in verband met bezwaar en beroep wordt het budget in 2021 verhoogd met € 1,6 mln. De TOGS is hiermee afgerond.

Startersleningen via Qredits

Naar aanleiding van de motie Dijkhoff (Kamerstuk 25 295, nr. 772) heeft het kabinet in de Kamerbrief over aanpassingen in het economische steun- en herstellpakket van 9 december 2020 € 70 mln gereserveerd om opties te verkennen om het buffervermogen van startende bedrijven te versterken, evenals het verstrekken van overbruggingskredieten voor ondernemers in getroffen sectoren. Na goedkeuring door de Europese Commissie ontvangt Qredits een subsidie in de vorm van een geldlening van € 40 mln om leningen met gunstige voorwaarden te verstrekken aan ondernemers die gestart zijn in het eerste en tweede kwartaal van 2020. Tevens wordt de bestaande lening van € 25 mln met € 30 mln opgehoogd

naar € 55 mln om ondernemingen die voor 31 december 2019 gezond waren en door de coronapandemie zijn getroffen overbruggingskredieten aan te bieden.

Tegemoetkoming Vaste Lasten (TVL)

Het budget van de TVL wordt verhoogd met in totaal € 3,79 mld. Deze verhoging houdt verband met de volgende verruimingen van de regeling:

- Verhoging van het vergoedingspercentages van de vaste lasten naar 85% bij omzetverlies vanaf 30%. Het vergoedingspercentage loopt daarmee niet langer op van 50% (bij 30% omzetverlies) naar 70% (bij 100% omzetverlies). De verwachte kosten hiervan zijn € 1,4 mld voor het eerste en tweede kwartaal van 2021.
- Naast mkb-bedrijven ook openstelling van de regeling voor niet-mkb bedrijven door het loslaten van de grens van maximaal 250 werknemers. De kosten hiervan worden geraamd op € 600 mln voor het eerste en tweede kwartaal van 2021.
- Het maximale subsidiebedrag voor een onderneming per kwartaal wordt verhoogd van € 90.000 naar € 330.000 voor bedrijven met niet meer dan 250 werknemers en naar € 400.000 voor bedrijven met meer dan 250 medewerkers. In totaal leidt dit tot circa € 560 mln aan extra steun voor het eerste en tweede kwartaal van 2021.
- Verlenging van de voorraadsubsidie gesloten detailhandel naar het eerste kwartaal van 2021 en verhoging van de subsidie van 5,6% naar 21% op het vastelastenpercentage in de TVL. De opslag kent een eigen maximumvergoeding van € 200.000, bovenop de verhoogde maximumvergoeding van € 330.000. De verwachte kosten van deze subsidie in het eerste kwartaal 2021 zijn € 160 mln.
- Voor de reissector wordt binnen de TVL een eenmalige opslag voor annuleringskosten opgenomen. De kosten hiervan worden geraamd op € 40 mln.
- Voor landbouwbedrijven met SBI-codes 1.1 tot en met 1.5 wordt een specifieke regeling ontwikkeld. Het kabinet reserveert hiervoor € 80 mln voor het eerste en tweede kwartaal van 2021.
- Het minimum subsidiebedrag wordt verhoogd van € 750 naar € 1.500 per ondernemer. De verwachte kosten van deze aanpassing zijn € 20 mln voor het eerste en tweede kwartaal van 2021.
- Het voor de TVL geldende minimale bedrag aan vaste lasten van € 3.000 per kwartaal wordt verlaagd naar € 2.000 per kwartaal. De kosten hiervan worden geraamd op € 20 mln voor het eerste en tweede kwartaal van 2021.
- Voor het eerste kwartaal van 2021 is de TVL in een eerder stadium op diverse punten verruimd. Deze verruimingen worden nu doorgetrokken naar het tweede kwartaal. De kosten hiervan worden geraamd op € 410 mln, waarvan € 180 mln voor het doortrekken van het hogere subsidiepercentage (van 50% naar 50-70%), € 140 mln voor het loslaten van de SBI-codes en € 90 mln voor het niet doorgaan van de verhoging van de omzetdervingsdrempel van 30% naar 45%.
- Tot slot raamt het kabinet het hogere beroep op de TVL ten gevolge van de huidige lockdown en andere beperkende maatregelen in de eerste helft van 2021 op € 500 mln.

TVL Caribisch Nederland

De TVL Caribisch Nederland is gebaseerd op de TVL voor Europees Nederland en toegesneden op de lokale omstandigheden. Zo kent de regeling een standaard vaste kostenratio voor alle sectoren. Voor continuering van de regeling in het eerste en tweede kwartaal van 2021 is € 8 mln meer nodig dan het huidige budget van € 6 mln.

Tegemoetkoming Starters

Voor starters wordt een regeling ontwikkeld die zo veel mogelijk is gebaseerd op de TVL. De regeling zal gelden voor starters gestart tussen 30 september 2019 en 30 juni 2020 en heeft als referentieperiode het derde kwartaal van 2020. De kosten van de regeling in het eerste en tweede kwartaal van 2021 worden geraamd op € 180 mln. Het kabinet monitort voortdurend hoe het pakket van generieke crisismaatregelen voor diverse economische actoren uitwerkt en of het pakket nog adequaat is. Als de uitgaven hoger uitvallen dan de huidige ramingen dan zal dit generaal worden gecompenseerd. Bij onderuitputting na definitieve beëindiging van de crisismaatregelen vloeien de middelen terug naar het algemene beeld.